

SLOVENSKÝ NÁRODOPIIS

2

VENOVANÉ 30. VÝROČIU ZDRUŽSTEVNENIA POĽNOHOSPODÁRSTVA V ČSSR

ПОСВЯЩАЕТСЯ 30. ГОДОВЩИНЕ КОЛЛЕКТИВИЗАЦИИ
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В ЧССР

DEDICATED TO THE 30th ANNIVERSARY OF SOCIALIST
COLLECTIVIZATION IN ČSSR

DEM 30. JUBILÄUM DER SOZIALISTISCHEN KOLLEKTIVIERUNG
IN DER ČSSR GEWIDMET

Na obálke: Str. 1. Hrabanie slamy pracovníčkami JRD v tradičnom, sčasti už pozmenenom pracovnom odevu. Sebechleby. Foto A. Pranda 1977. NÚ SAV

Str. 4. Tradičný odev detí, dievčaťa a ženy, v súčasnosti ešte bežne používaný pri slávnostných priležitostiach. Sebechleby. Foto A. Pranda 1977. NÚ SAV

Koncovky na stranách 188, 206, 207, 229, 267, 272, 286, 279, 291, 312, 336 sú detaily praslic. Krnišov-Kráľovce. Kresby E. Mlynárová 1978. NÚ SAV

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlíšené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com
www.cejsh.icm.edu.pl
www.ceeol.de
www.mla.org
www.ulrichsweb.com
www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

2. 1979

OBSAH

ŠTUDIE

Soňa Burlasová: Piesne s tematikou jednotných rolnických družstiev ako problém súčasnej ľudovej tvorby	163
KULTÚRA DRUŽSTEVNEJ DEDINY SEBECHLEBY	
Úvod	207
Adam Pranča: Národopisný výskum družstevnej dediny (problémy, metódy, ciele)	209
Ema Kahounová – Drábiková: Odraz poľnohospodárskej ekonomiky v zmenách ľudovej kultúry družstevnej dediny	230
Viera Valentová: Súčasné premeny bývania v družstevnej dedine Sebechleby	243
Viera Nosálová: Kontinuita tradícii a ich zmeny v súčasnom odevi	254
Peter Salner: Struktúra súčasnej rodiny v Sebechleboch	268
Elena Neumanová: Pracovná akti-	

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ

Соня Бурласова: Песни с тематикой Единых сельскохозяйственных кооперативов как проблема современного народного творчества	163
КУЛЬТУРА КООПЕРИРОВАННОЙ ДЕРЕВНИ СЕБЕХЛЕБЫ	
Введение	207
Адам Пранч: Этнографическое изучение кооперированной деревни (проблемы, методы, цели)	209
Ема Кафонова-Драбиковá: Отражение сельскохозяйственной экономики на изменении народной культуры кооперативной деревни	230
Вера Валентова: Современные изменения в жилище кооперативной деревни Себехлебы	243
Вера Носалова: Преемственность	

vita starého človeka na dedine a jeho postoje k súčasnosti očami psychológa	273
Josef Kandert: Městský život a chování obyvatel měst očima vesničanů	280
Viera Feglová: Funkcie tradičných prvkov v súčasnom svadobnom obradovom systéme v Sebechleboch	287
Milan Leščák: Organizačný štatút a súčasné podoby fašiangov v Sebechleboch	292
Oľga Danglová: Obradové pečivo ako rituálna a výtvarná súčasť svadobného obradu v Sebechleboch	299
DISKUSIA – GLOSY	
Božena Filová: Výskum kultúry a spôsobu života družstevnej dediny v kontexte súčasných úloh slovenskej národopisnej vedy	309
Václav Frolec: K metodickým otázkám etnografického terénního výzkumu současné vesnice	315

традиций и их изменения в современной одежде	254
Петер Сальнер: Структура современной семьи в Себехлебах	268
Елена Неуманова: Трудовая активность старого человека в деревне и его отношение к современности глазами психолога	273
Йозеф Кандерт: Городская жизнь и манера поведения горожан глазами деревенских жителей	280
Вера Феглова: Традиционные элементы и их функции в современной свадебной обрядовой системе в Себехлебах	287
Милан Лещак: Организационный статут и современные формы масленицы в Себехлебах	292
Ольга Данглова: Обрядовые изделия	

из теста как ритуальная и художественная составная часть свадебного обряда в Себехлебах	219	в контексте современных задач словацкой этнографической науки	309
ДИСКУССИЯ — КОММЕНТАРИИ		Вацлав Фролец: К вопросам методики этнографических полевых исследований в современной деревне	315
Божена Филова: Изучение культуры и образа жизни кооперативной деревни			

INHALT

STUDIEN

Soňa Burlasová: Lieder mit der Thematik der landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften als Problem des gegenwärtigen Liedschaffens	163	tivität der alten Menschen im Dorf und ihre Einstellung zur Gegenwart in den Augen des Psychologen	273
DIE KULTUR DES GENOSSENSCHAFTLICHEN DORFES SEBECHLEBY		Josef Kandert: Das städtische Leben und das Verhalten der Stadtbewohner in den Augen der Dörfler	280
Einleitung	207	Viera Feglová: Die traditionellen Elemente und ihre Funktion in der heutigen Hochzeitszeremonie in Sebechleby	287
Adam Pranda: Die ethnographische Erforschung der Kultur im genossenschaftlichen Dorf (Probleme, Methoden, Ziele)	209	Milan Leščák: Das Organisationsstatut und die heutigen Formen des Faschings in Sebechleby	292
Ema Kahounová — Drábiková: Die Auswirkungen der landwirtschaftlichen Ökonomik auf die Veränderungen der Volkskultur im genossenschaftlichen Dorf	230	Oľga Danglová: Das zereemonielle Gebäck als rituelle und künstlerische Komponente der Hochzeitszeremonie in Sebechleby	299
Viera Valentová: Die gegenwärtigen Veränderungen des Wohnens im genossenschaftlichen Dorf Sebechleby	243	DISKUSSION	
Viera Nosálová: Die Kontinuität der Tradition und ihre Veränderungen in der heutigen Kleidung	254	Božena Filová: Die Erforschung der Kultur und des Lebensstiles des genossenschaftlichen Dorfes im Kontext der gegenwärtigen Aufgaben der slowakischen volkskundlichen Wissenschaft	309
Peter Salner: Die Erforschung der heutigen Familien in Sebechleby	268	Václav Frölec: Methodische Fragen der ethnographischen Terrainforschung des heutigen Dorfes	315
Elena Neumanová: Die Arbeitsak-			

CONTENTS

ARTICLES

Soňa Burlasová: Songs with the Theme of Collective Farms as a Problem of Present Folk Creation	163	their Attitude to the Present Time in the Eyes of a Psychologist	273
THE CULTURE OF THE COOPERATIVE VILLAGE SEBECHLEBY		Josef Kandert: Town Life and Behaviour of Town Inhabitants in the Eyes of Villagers	280
Introduction	207	Viera Feglová: Traditional Elements and their Function in the Present Wedding Ceremony in Sebechleby	287
Adam Pranda: Ethnographic Research of Cooperative Village (Problems, Methods, Aims)	209	Milan Leščák: The Statute of Organization and Present Forms of Carnivals in Sebechleby	292
Ema Kahounová — Drábiková: Reflection of the Agricultural Economy in the Changes of Folk Culture in Cooperative Village	230	Oľga Danglová: Ceremonial Pastry as a Ritual and Creative Component of the Wedding Ceremony in Sebechleby	299
Viera Valentová: Present Changes in the Dwelling of the Cooperative Village Sebechleby	243	DISCUSSION	
Viera Nosálová: The Continuity of Traditions and their Changes in the Present Dress	254	Božena Filová: The Research of Culture and Way of Life of the Cooperative Village in the Context with the Present Tasks of the Slovak Ethnographic Science	309
Peter Salner: The Structure of the Present Day Family in Sebechleby	268	Václav Frölec: Methodic Questions of the Ethnographic Terrain Research of the Present Village	315
Elena Neumanová: Working Activity of Old Persons in the Village and			

FUNKCIE TRADIČNÝCH PRVKOV V SÚČASNOM SVADOBNOM OBRADOVOM SYSTÉME V SEBECHLEBOCH

VIERA FEGLOVÁ

Národopisný ústav SAV, Bratislava

Zamyslenie sa nad tradičnými prvkami v súčasnom svadobnom obrade podnietil vlastný výskum rodinných a spoločenských vzťahov v Sebechleboch. Výrazne determinujú i lokálne štatúty prechodového obradu — svadby. Na základe diachrónneho pohľadu na jednu etapu svadobného obradu — na svadobnú hostinu — sa pokúsime objasniť príčinu stabilnosti niektorých tradičných prvkov v skúmanom systéme, ich motivickú aktívnosť a hodnotové posuvy, ktorých sú prejavom.

Svadobný obrad je jedným z vrcholných rodinných obradov, ale súčasne i udalosťou, kde spoločenská prestíž má dôležitú úlohu. Jej voľné a spoločenským normami regulované prejavy budeeme sledovať v nasledujúcich otázkach:

1. podiel oboch rodín na organizácii svadobnej hostiny,
2. voľné a regulované prestížne motivované prejavy krstných rodičov pri obdarovávaní nevesty,
3. funkcia kroja v svadobnom tanci.

Z tradičnej trojdňovej svadby, v ktorej každému dňu odpovedala hostina s inou motiváciou, programom i gradáciou, sa do jednodňového svadobného obradu nakumulovalo veľa na prvý pohľad organizačne pôsobiacich prvkov. Sú však výrazom pretrvávajúcej tradičnej schémy. Sebechlebská svadba bola

charakteristická i v minulosti i súčasnosti svojou veľkolepostou a množstvom pozvaných hostí (priemerne okolo 150), ktorých pozývanie prebieha podnes podľa tradičného úzu viacnásobného pozývania. Týka sa to však len blízkej rodiny a kmotrovcev, ktorých pozývajú v súčasnosti až trikrát: pozvánka, osobné pozývanie svadobným párom a tretí raz družbovia-zváči tesne pred obradom. Trefostupňovú rodinu a novú zložku medzi svadobnými hosfami spolupracovníkov a priateľov pozývajú len pozvánkou. Niekoľkonásobným pozývaním všetkých hostí sa prejavovala v minulosti úcta k hosfom a jeho dnešnú podobu, zúženú len na blízku rodinu, staršia generácia chápe ako dôsledok všeobecného poklesu manifestných prejavov úcty k staršej generácii: „Teraz nás len jeden ras pozvali, to ako kebi aňi ľečceľi pozvať, no aľe ideme, ako sa patrí“.

Pri riešení otázky podielu oboch rodín na organizovaní svadobnej hostiny si všimnime najprv štatutárne funkcie, ktorých vykonávateľia sú zodpovední za jej priebeh a vydarenosť. K prvoradým funkciám patria dodnes dvaja starejší. V minulosti priebeh svadby určovali v podstate zvykoslovné prejavy: vinše, rôzne úkony zabezpečujúce prosperitu budúcej rodiny; funkcie starejších vy-

konávali vlastne „profesionáli“. V súčasnosti väčšina zvykoslovných prejavov patriacich do ich kompetencie zanikla, vinše sú veľmi krátke a obmedzili sa len na niektoré situácie obradu; táto riadiaca funkcia pripadla krstnému otcovovi, zodpovednému za priebeh hostiny a zábavy. Ďalšiu skupinu tvoria družbovia a družice, ktorých určuje spravidla nevesta a ženich; dohodnú s nimi i povinnosti, ktoré budú vykonávať. Týka sa to dievčat zabezpečujúcich obsluhu, mládenci zasa pomáhajú „krčmárom“, ktorých určuje svadobný otec. Kuchárky a personál v kuchyni pozýva osobitne svadobná matka. Pri organizovaní svadobej hostiny nadobudli tradičné prvky nové hodnoty. V tradičnej i súčasnej svadbe každá rodina zabezpečuje hostinu samostatne. V trojdňovej svadbe to bolo logické, že hostiny boli tri a každá v inom dome:

1. deň: ženich i nevesta hostili krstných a birmovných rodičov každý v svojom dome (donášanie obradového pečiva a odovzdávanie darov),
2. deň: hostina prebieha v dome, z ktorého jeden zo svadobného páru odchádzal. Neexistoval úzus, že dievča išlo spravidla za nevestu; všetko záviselo od majetkových pomerov oboch rodín. Doma vždy zostávalo najmladšie dieťa; ak boli obaja najmladší alebo pochádzali z jednodetného manželstva, prednosť dostával dom nevesty.
3. deň: hostina v dome, v ktorom sa mladomanželský pár usadil.

V súčasnosti sa však hostiny konajú zásadne v kultúrnom dome (čo je pri takom počte hostov jediná možnosť), ale schéma tradičnej postupnosti zostala nezmenená. To znamená, že hostina je i dnes rozdelená do troch úplne samostatných celkov: Prvá časť si zachovala pôvodnú motiváciu. Každá rodina zvlášť pripraví na ráno menšie pohostenie pre

kmotrovcov a ostatných pribuzných. Obdarovanie obradovým pečivom zaniklo, nosí sa rovno do kultúrneho domu. Obe ďalšie časti tvoria po organizačnej stránke úplne oddelené celky. To znamená, že každá rodina má vlastné kuchárky, personál, vlastné servisy, pocháre, krčmárov, ale jedálny lístok tvoria rovnaké jedlá, ktoré podáva jedna rodina poobede a druhá večer. Spoločenskými normami regulovaný status rovnocennosti je v skúmanej lokalite hlboko prepracovaný a striktne sa dodržiava. Kladie sa naň veľký dôraz a jeho nedodržiavanie má negatívny dôsledok v hodnotení jednotlivca kolektívom. Tento jav súvisí predovšetkým s aktívnou tradíciou umelého pribuzenstva, ďalej s dlhodobou endogamnosťou lokality, v dôsledku čoho väčšina rodin je vzájomne v afinitnom vzťahu. Spoločenstvo sa takto vlastne samo bráni vytvorenými úzmi narušiť platné väzby. To, pravda, neznamená, že by prestížou motivované prejavy z tejto fázy svadobnej hostiny vypadli. Prezentujú sa však hlavne v druhej funkčnej rovine, t. j. v estetickej a zábavnej, ktoré sa posudzujú spoločenstvom až v druhom pláne hodnotovej hierarchie prestížnych prejavov. Navonok sa nechápu ako prejav prestíže svadobných rodičov, ale ako prirodzené úsilie reprezentujúce profesionálnu úroveň a invenciu kuchárok, personálu i starejšieho organizujúceho zábavu. V globálnom pohľade sú dôležitým meradlom v hodnotení kvality organizácie svadobnej hostiny.

Otázka daru sa javí ako jedna z najzaujímavejších javov svadobného obradu. Všimnime si však tradičiou určené dary, ktoré i dnes tvorí obradové pečivo (radostník, koláče, torta a doma pečený chlieb). Radostníky, ktoré bývali v minulosti dva, dnes dáva birmovná matka jeden, koláče (z 12 kg múky) dáva každá z krstných matiek po tri. Chlieb, ktorý v minulosti nechápalí ako obradové pečivo, nadobudol túto funkciu v súčasnos-

u s poúčením, že musí byť učinila pečený. Krstné matky pečivo dávajú robiť u miestnych „cukrárok“, ktorým platia za prácu odrobením si jedného či dvoch dní vo vinohrade. Ďalšou časťou daru je finančný dar. V súčasnosti má presne vymedzenú výšku, t. j. 1000 Kčs krstné matky, 3000 Kčs birmovná matka. Táto časť daru prekonala v posledných desaťročiach niekoľko vývinových fáz. V minulosti dary krstných matiek tvorili výlučne odevné súčiastky, ktoré bývali zavesené na špagáte na hrade, aby si ich mohla celá dedina pozrieť. Neskôr v rozpäti päťdesiatych-sedemdesiatych rokov prevládali najmä vecné dary, ktoré bývali vyložené počas svadobnej hostiny v kultúrnom dome. V posledných rokoch sa výrazne uprednostňuje forma finančného daru. Spoločenstvo ju chápe ako najvyhovujúcejšiu; umožňuje mladomanželom prejaviť svoj vekus i vlastné ponímanie hierarchického rebríčka potrieb. Výška finančného daru je pre rodinu vlastne neobmedzená, regulovaná a odstupňovaná je len v prípade kmotrovských darov. Na prvý pohľad nelogický rozdiel medzi hodnotou finančného daru krstných rodičov a birmovnej matky je výsledkom logického odstupňovania výdavkov spojených s funkciou krstnej matky (najčastejšie bývajú dve až tri), ktorá je povinná každému krstňaťu na Vianoce dať po 200 Kčs. Rokmi táto suma očividne narastá. Birmovnej matke z jej funkcie vyplynula povinnosť len pri birmovke. Čiže otázka regulácie rovnocennosti je primárna i v tomto prípade (preto 3000 Kčs). Vôľné prejavy prestížneho charakteru však nadobúdajú primárny význam v estetickom stvare radičných kmotrovských darov — v ozdobení torty. Najkrajšia torta vyhodnotená podľa estetických kritérií spoločenstva býva položená na stole svadobného páru. Jej darkyňa zisťuje účtu v rodine nevesty a v ženskom kolektive. Takáto torta sa nedáva do výslužky, ale zostáva pre nevestu.

Účta kroja v súčasnosti svadobnej obrade je motivovaná niekoľkými faktormi. Svadobný odev v posledných deťaťročiach prekonal maximálnu zmenu prispôsobil sa móde mestského prostredia. Napriek tomu má však stále stábilné miesto i kroj. Jeho oblečením signálizuje nevesta začiatok najdlhších svadobného tanca „vykrúcanky“, trvajúceho približne dve hodiny. Kroj bol v minulosti hlavným darom svokry neveste, ktorá jej ho aj obliekala. Má niekoľko funkcií v svadobnom tanci a fažkách určit, ktorú z nich príslušná skupina prevažuje za primárnu. Po prvej, je znakový manifestne prejavenej lokálnej príslušnosti a hrdosti. Po druhej, tento prvej je stabilne spätý s „vykrúcankou“. V spoločenskom vedomí je spätý s príslušnou funkciou, takže jeho porušenie (prípad) znamenalo i veľký finančný postih pre nevestu. Po tretie, je prezentovaním daru i ukázkou respektovani svokry vo vzájomných vzťahoch. Porušenie tohto úzu spoločenstvo nechápal ani nechápe ako prejav napríklad iného estetického názoru na svadobný odev podmienený zmenou bydliska a dlhodobého odlúčenia od lokálnej spoločnosti ale ako prejav neúcty určujúci budúce vzájomné vzťahy medzi nevestou a svou.

Táto sonda zameraná na jednu etapu svadobného obradu už teraz načrtáva súčasné vývojové tendencie skúmaných javov. Charakterizuje ich na jednej strane zmena v hodnotových orientačiach týkajúcich sa rodinných väzieb a ich závislosti od nich, na druhej nové hodnotové chápanie tradičných prvkov stabilizovaných v skúmaných javoch. Celkový obraz o súčasných vývojových tendenciách v svadobnom obrade si vyzaduje dlhodobý výskum celého systému svadobného obradu. Zistenie variabilných prvkov a mieru ich tolerancie možno zistiť iba na vhodnej vzorke, psychologické faktory priamym pozorovním. Otázkou regulačných mechanizmov

spoločenskej prestíže, ktorá vystupuje do popredia i v tomto príspevku, bude potrebné riešiť na základe analýzy rodinných a spoločenských pravidiel, fo-

riem vzájomnej pomoci a spoločenskými pravidlami štatutárnych spoločenských organizácií. Týmto smerom mienime orientovať nás ďalší výskum.

ТРАДИЦИОННЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ И ИХ ФУНКЦИЯ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОЙ ОБРЯДНОСТИ В СЕБЕХЛЕБАХ

Резюме

Статья является первой попыткой объяснения причин стабильности некоторых традиционных элементов, мотивов их активности, оценочного перемещения в одном этапе свадебного обряда — в свадебном угощении. Общественный престиж, его вольные и регулированные общественными нормами проявления рассматривались на следующих проблемах:

1. Доля обеих семей в организации свадебного угощения;
2. Вольные и регулированные престижные действия крестных родителей и кумов при одаривании невесты;
3. Функция одежды в свадебном танце.

1. В традиционной и современной свадьбе каждая семья устраивает угощение самостоятельно, обе части угощения составляют с организационной стороны совершенно разные цели. Статус равнозначности, регулируемый общественными нормами, структурно выдержан и является результатом активной традиции искусственного родства, длительной эндогамии, иначе говоря взаимной афинитной связи боль-

шинства семей. Действия, мотивированные престижем, представлены в другой функциональной плоскости, то есть в эстетической и игровой.

2. Вопрос регулирования равнозначности является первостепенным и при одаривании невесты. Определенными традицией дарами является обрядовое тесто (радостник, колачи, торты, хлеб). Другая часть даров крестных матерей претерпела несколько фаз развития, и сейчас это денежный подарок. Его величина — результат логического распределения расходов, связанных с функцией крестной и конфирмационной матери. Престиж здесь проявляется в эстетической стороне традиционных даров крестных матерей.

3. Роль народной одежды в современном свадебном обряде мотивируется тремя факторами: она является сигналом к началу танца, знаком манифестиации локальной принадлежности, а также преподнесения даров свекрови и признания взаимных связей, возникающих между свекровью и невесткой.

DIE TRADITIONELLEN ELEMENTE UND IHRE FUNKTION IN DER HEUTIGEN HOCHZEITSZEREMONIE IN SEBECHLEBY

Zusammenfassung

Der vorliegende Beitrag ist ein erster Versuch die Ursachen der Stabilität mancher traditioneller Elemente, ihre Motivaktivität und wertmäßige Verschiebung im Hoch-

zeitsmahl als einem wichtigen Teil der Hochzeitszeremonie zu erläutern. Das gesellschaftliche Prestige sowie seine freien und seine durch gesellschaftliche Normen

geregelten Äußerungen werden an folgenden Fragen untersucht:

1. Der Anteil beider Familien beim Organisieren des Hochzeitsmahls

2. Freie und geregelte Äußerungen des Prestiges der Taufeltern und Paten beim Beschenken der Braut

3. Die Funktion der Tracht beim Hochzeitstanz

1. So bei der traditionellen wie bei der heutigen, modernen Hochzeit besorgt sowohl die Familie der Braut als auch die Familie des Bräutigams das Hochzeitsmahl separat; beide Teile des gemeinsamen Hochzeitsmahles stellen organisationsmäßig zwei völlig getrennte Komplexe dar. Der durch gesellschaftliche Normen regulierte Status der Gleichwertigkeit wird strikt eingehalten, er ist ein Ergebnis der aktiven Tradition der künstlichen Verwandschaft, einer langwährenden Endogamität, d. h. die meisten Familien in Sebechleby stehen gegenseitig in einem verwandschaftlichen Verhältnis. Die vom Prestige motivierten Äußerungen manifestieren sich im zweiten funktionellen Plan der Hochzeitszeremonie, in ihrer ästhetischen und unterhaltenen Komponente.

2. Die durch gesellschaftliche Normen regulierte Gleichwertigkeit spielt auch beim Beschenken der Braut eine primäre Rolle. Das durch die Tradition bestimmte Geschenk ist zeremonielles Gebäck: der radostník Kuchen, Torten und Brot. Der andere Teil des Geschenks der Paten besteht aus mehreren Entwicklungsphasen durchgemacht und besteht jetzt aus einem Geldbetrag. Seine Höhe wird durch die logische Abstufung der Ausgaben bestimmt, die mit der Funktion einer Tauf- und Firmpatin verbunden sind. Das gesellschaftliche Prestige wird in der ästhetischen Gestaltung der traditionellen Patengeschenke an die Braut zum Ausdruck gebracht.

3. Die Rolle der Tracht in der heutigen Hochzeitszeremonie ist durch drei Faktoren motiviert: die Tracht ist das Signal zum Beginn der traditionellen vykrúcania (Hochzeitstanz der Braut mit den Gästen); sie ist eine Manifestation der lokalen Zugehörigkeit ihrer Träger, ein Präsentieren des Geschenks der Schwiegermutter und zugleich ein Respektieren der gegenseitigen Beziehungen, die zwischen der Schwiegermutter und der Schwiegertochter entstehen.

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Casopis Národopisného ústavu Slovenskej akadémie vied

Ročník 27, 1979, číslo 2

Vychádza štyri razy do roka

Vydáva VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied

Hlavná redaktorka

PhDr. Božena FILOVÁ, CSc.

Výkonná redaktorka

PhDr. VIERA GAŠPARÍKOVÁ, CSc.

Tajomníčka redakcie

PhDr. Zora Vanovičová

Typografia: *Ivan Kovačevič*

Redakčná rada: PhDr. Ján Botík, CSc., PhDr. Soňa Burlasová, CSc., doc. PhDr. Václav Frolic, CSc., doc. PhDr. Emília Horváthová, CSc., PhDr. Soňa Kovačevičová, CSc., Igor Krištek, CSc., PhDr. Milan Leščák, CSc., doc. PhDr. Ján Michálek, CSc., PhDr. Ján Mjartan, DrSc., doc. PhDr. Štefan Mruškovič, CSc., PhDr. Viera Nosáľová, CSc., PhDr. Adam Pranda, CSc., doc. PhDr. Antonín Robek, CSc.

Redakcia: 884 16 Bratislava, Klemensova 19
Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p., Martin

Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné predplatné Kčs 80,—

Výmer SÚTI č. 8/6

Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky vrátane do zahraničia a predplatné prijíma PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6/VII, 884 19 Bratislava. Možno objednať aj na každej pošte alebo u doručovateľa.

© VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1979

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Института этнографии Словацкой Академии Наук

Год издания 27, 1979, № 2

Издается четыре раза в год

«ВЕДА», издательство Словацкой Академии Наук

Редакторы Д-р Божена Филова и Д-р Вера Гашпарикова

Адрес редакции: 884 16 Братислава, Клеменсова 19

SLOWAKISCHE VOLKS KUNDE

Zeitschrift des Ethnographischen Institutes der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Jahrgang 27, 1979 Nr. 2. Erscheint viermal im Jahre

Herausgegeben vom VEDA, Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Redakteure PhDr. Božena Filová und PhDr. Viera Gašparíková

Redaktion: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Ethnographic Institute of the Slovak Academy of Sciences

Volume 27, 1979, No. 2

Published quarterly by VEDA, the Publishing House of the Slovak Academy of Sciences.

Managing Editors PhDr. Božena Filová and PhDr. Viera Gašparíková

Editor: 884 16 Bratislava, Klemensova 19, L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'Ethnographie de l'Académie slovaque des sciences

Anné 27, 1979, No. 2

Parait quatre fois par an, Editions de VEDA, maison d'édition de l'Académie slovaque des sciences

Rédacteurs: PhDr. Božena Filová et PhDr. Viera Gašparíková

Rédaction: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

Distributed in the socialist countries by SLOVART Ltd., Leningradská 11, Bratislava, Czechoslovakia, Distributed in West Germany and West Berlin by KUBON UND SAGNER, D-8000 München 34, Postfach 68, Bundesrepublik Deutschland. For all other countries, distribution rights are held by JOHN BENJAMINS, N. V., Periodical Trade, Amsteldijk 44, Amsterdam Netherlands.

